

1. Wat is Geskiedenis?

Geskiedenis is die studie van verandering en ontwikkeling in die samelewing met verloop van tyd. Die studie van geskiedenis stel ons in staat om te verstaan hoe menslike optrede in die verlede die hede raak en ons toekoms beïnvloed, en dit dan vir ons moontlik maak om hierdie gevolge te evalueer. Geskiedenis gaan dus oor hoe om op 'n gedissiplineerde wyse oor die verlede, wat die hede beïnvloed, na te dink.

Geskiedenis is 'n proses van ondersoek. Dit gaan dus oor die vra van vrae oor die verlede:

- Wat het gebeur?
- Wanneer het dit gebeur?
- Waarom het dit op daardie tydstip gebeur?
- Wat was die korttermyn- en langtermyngevolge? Dit laat ons krities dink oor stories wat mense ons van die verlede vertel, asook oor stories wat ons onself vertel.

Die studie van Geskiedenis ondersteun ook burgerskap binne 'n demokrasie deur:

- die waardes van die Suid-Afrikaanse Grondwet te handhaaf en om mense te help om daardie waardes te verstaan;
- die perspektiewe van 'n breë sosiale spektrum te weerspieël sodat ras, klas, geslag en die stemme van gewone mense verteenwoordig word;
- burgerlike verantwoordelikheid en verantwoordelike leierskap aan te moedig, insluitend die hanteer van huidige maatskaplike en omgewingskwessies;
- menseregte en vrede te bevorder deur vooroordele wat ras, klas, geslag, etnisiteit en xenofobie betref, uit te daag; en
- jongmense vir plaaslike, streeks-, nasionale, kontinentale en globale verantwoordelikheid voor te berei.

2. Spesifieke Doelwitte

Die spesifieke doelwitte van geskiedenis is die skeep van:

- 'n belangstelling in, en om die studie van die verlede te geniet;
- kennis, begrip en waardering van die verlede en die kragte wat dit gevorm het;
- die vermoë om 'n historiese ondersoekproses wat op vaardighede gebaseer is, te doen;
- 'n begrip van geskiedkundige konsepte, insluitend historiese bronne en bewyse.

3. Vaardighede

Geskiedenis is 'n proses van ondersoek.

'n Deeglike proses van ondersoek stel leerders in staat om die vaardighede wat in die tabel hieronder genoem word, te verwerf. In die tabel word aangetoon hoe leerders dit kan bemeester.

Vaardighede	Hoe vaardighede bereik kan word
Verstaan die omvang van inligtingsbronne beskikbaar vir bestudering van die verlede.	<p>Deur inligting uit verskillende bronne te versamel ten einde 'n vollediger prentjie te verkry.</p> <p>Deur te erken dat die tipe inligting wat van verskillende bronne verkry is, verskillende perspektiewe oor die gebeurtenis toon.</p> <p>Deur byvoorbeeld soveel moontlik van die volgende bronne te vind: manuskripte (handgeskrewe dagboeke, briewe en notaboeke), gedrukte tekste (boeke, koerante en webtuistes), video's of rolprente, foto's, tekeninge, skilderye of strokiesprente en mondelinge bronne (onderhoude, stories en liedjies).</p>
Onttrek en interpreteer inligting uit 'n aantal bronne.	<p>Deur relevante inligting oor die onderwerp wat ondersoek word of vir die vraag wat beantwoord word, uit te kies.</p> <p>Deur sin te maak van die inligting binne die konteks.</p>
Evalueer die bruikbaarheid van bronne, insluitend betroubaarheid, stereotipering en subjektiwiteit.	<p>Deur te besluit oor die betroubaarheid van die inligting. Betroubaarheid behels of jy die bronne kan vertrou in terme van wie dit geskep het en vir watter doel dit geskep is.</p> <p>Om 'n stereotipe te identifiseer is om gewilde, maar dikwels oorvereenvoudigde (foutiewe), idees van wat iemand of iets is, te herken.</p> <p>Om subjektiwiteit te identifiseer, beteken om die mate waartoe die bron die spesifieke opinie of omstandighede van die skrywer of skepper verteenwoordig, te ontdek.</p>
Erken dat daar dikwels meer as een perspektief oor 'n historiese gebeurtenis bestaan.	<p>Deur dinge vanuit meer as een oogpunt te sien of te besef dat daar twee kante van dieselfde storie kan wees. Byvoorbeeld, die beleving van 'n gewone dag of 'n belangrike gebeurtenis in die geskiedenis sal verskillend wees uit die oogpunt van 'n gewone burger as uit die oogpunt van 'n leier.</p> <p>Dit kan insluit om jouself in daardie tyd in te dink en inligting uit daardie era te gebruik om soos iemand uit die verlede te dink. Dit word dikwels beskryf deur die frase "om in iemand anders se skoene te loop". (Vooroordeel is die teenoorgestelde – dis eensydigheid.)</p>
Verduidelik waarom daar verskillende interpretasies van historiese gebeurtenisse en mense se optrede is.	<p>Deur die gevolgtrekkings waartoe gekom is, of opinies oor mense en gebeure uit die verlede te analiseer en op te weeg.</p> <p>Die interpretasies mag byvoorbeeld oor dieselfde ding deur verskillende geskiedkundiges, teksboekskrywers, joernaliste, akteurs of vervaardigers gemaak word.</p>
Neem deel aan konstruktiewe en gefokusde debat deur die omsigtige evaluering van historiese bewyse.	<p>Deur deel te neem aan debat oor wat gebeur het (en hoe en waarom dit gebeur het).</p> <p>Debatvoering beteken om met ander oor die inligting uit die bronne te praat, en ook die inligting te gebruik om 'n opinie te vorm. Dit beteken ook om formele redenasievaardighede te ontwikkel.</p>
Organiseer bewyse om 'n argument te	Deur op 'n sistematiese manier bewyse te gebruik om 'n argument te staaf. Dit word gewoonlik gedoen deur 'n opstel te skryf, maar

<p>staaf ten einde 'n oorspronklike, samehangende en gebalanseerde artikel oor die geskiedenis te skryf.</p>	<p>dit kan ook bv. gedoen word deur 'n tabel op te stel of te voltooi, 'n diagram of grafiek te ontwerp, of 'n toespraak voor te berei.</p> <p>Samehangende skryfwerk het 'n storielyn wat 'n duidelike volgorde het en op 'n logiese manier georganiseer word (bv. opeenvolging, verduideliking, bespreking).</p> <p>Oorspronklike (onafhanklike) skryfwerk mag jou eie opinie of 'n weergawe van iemand anders se opinie bevat. Dit is gebalanseerd as die gevolgtrekking nie eensydig of subjektief is nie. Dit kan ook in 'n debat gedoen word.</p>
<p>Werk krities met kwessies oor erfenis en openbare voorstellings van die verlede, asook bewaring.</p>	<p>Deur te dink hoe die verlede onthou word en wat 'n persoon of gemeenskap of land kies om oor die verlede te onthou. Dit beïnvloed die manier waarop gebeure uit die verlede in museums en monumente en in tradisies weerspieël word. Dit sluit die kwessie in oor wie se verlede onthou word en wie s'n geen erkenning ontvang nie, of hoe 'n monument of museum meer inklusief gemaak kan word.</p>

4. Konsepte

In die studie van Geskiedenis is die volgende konsepte belangrik:

- *Historiese bronne en bewyse:* Geskiedenis is nie die verlede self nie. Dit is die interpretasie en verduideliking van inligting uit verskillende bronne. Bewyse word geskep wanneer bronne gebruik word om vrae oor die verlede te beantwoord.
- *Multi-perspektief:* Daar is meer as een manier om dieselfde aspek te benader. Hierdie perspektiewe mag die resultaat wees van verskillende opinies van mense uit die verlede volgens hul posisie in die samelewing, die verskillende wyses waarop geskiedkundiges oor hulle geskryf het, en die verskillende wyses waarop mense tans die optrede en gedrag van mense uit die verlede beskou.
- *Oorsaak en gevolg:* Dit is die rede vir gebeure en die gevolge daarvan. Die oorsake van iets bepaal toekomstige gebeure en help om menslike gedrag te verduidelik.
- *Verandering en kontinuïteit:* Dit is moontlik om kontraste te vorm oor 'n tydperk wat verander het en wat dieselfde gebly het. Naby verwante kontraste wat gebruik word om geskiedenis te onderrig, is "ooreenkomste en verskille", wat betrekking het op "toe en nou", wat help om sin van die verlede en die hede te maak.
- *Tyd en chronologie:* Geskiedenis word bestudeer en in volgorde van tyd geskryf. Dit is belangrik om gebeure in die volgorde waarin dit gebeur het, te kan plaas. Tydlyne word dikwels gebruik om hierdie konsep te ontwikkel.

(Geredigeer deur Marianne Strydom)

Klik op bostaande prent om te sien watter blokkiesraaisels reeds op LitNet gelaai is.